

SAMOBORSKI LIST

Glasilo za lokalne interese.

God. IX.

U Samoboru, 4. travnja 1914.

Br. 14.

Izdati svake nedjelje. PRETPLATA na četvrt godišno za domaće K 170, za vanjske K 2, za isposništvo K 225. Pojedini broj 16 litra.

Vlasnik, Izdavaatelj i odgovorni urednik:
DR. MUJURATOVIĆ

OGLASE prima upravo prema cjeniku. Za oglas, koji se više puta svježija, daje se zmanjen popust. Rukopisi se ne vraćaju.

Vinogradarski sastanak u Samoboru.

(Svršetak.)

Takovo društvo imalo bi veće povjerenje te bolji i veći pregled o vinarskoj trgovini. Uspjeh zacijelo ne bi izostao.

Nato se diže i moli za riječ g. Ciglenečki iz Sv. Križa. Kaže da imade svoje vinograde u Samoboru i sada se je stalno ovdje nastanio te želi da imade učešća i sam u tom predmetu.

Ističe, kako se je u Sv. Križu zauzelo oko prodje vina općinsko poglavarstvo, imenito g. Hlček načelnik, koji je sa stranom korespondencijom i marljivim nastojanjem privukao više trgovaca iz Crisljtanije da kupuju tamo vino. G. Cesar pako češće dolazi u tamošnji kraj te upućuje narod u obradbi vinograda i kako ima priredjivati vina da bude zdravo, stalno, boja mu i ukus takav da ga strani trgovci radije kupuju. Predlaže, da se u samoboru osnuje vinarska udruga.

Velikom nestrpljivošću čekao je za riječ g. Stjepan Mihelić.

On drži da su svemu krivi domaći krčmari koji vino kupuju sve i svagdje, samo ne od domaćih producenata. Trebalo bi uvesti uvoznina na strana vina, a bitnije staviti pod što strožju kontrolu, da foče domaće zdravo i naravno vino.

Pepeljarska bratovština.

(Svršetak.)

Već prve godine svoga opstanka brojila je ova bratovština sedamdeset članova, a taj se broj od godine do godine povećao, makar se kod primanja strogo pazilo na prošlost dotičnoga pepeljara. Može se reći, da su najvredniji pepeljari bili članovi bratovštine. Ti su posavjeto već dugi niz godina proveli u pepeljari i vada se bespikorno vladali. Godine kod svakoga novog člana nalazimo u protokolima zapisanu bilješku o njegovu vladanju; na pr.: „Mikališ Oliver leta 1851. dan pako i, mart, isti spredil sebe u bratovštinu prijeti, buduć proinil već 20 lit ovak staneji i pri pepeljarij poljeva, čedno, mirno i poslušno sebe zadrživa i vada, sakač njega za čestita prijeti izvoteno je“. Koliko vladalo iz bilješki u protokolima, samo je jedan član ističući čestit krađe iz bratovštine, dok su mnogi brojevi radi nemarnog pisanja članstva.

Vrlo pogodno je bilo za bratovštinu, što nije imalo svoga prostora, a kupa bi mogla otkinuti svoje botane članova, pak i strane pepeljare, koji dodje u Samobor, dok si ne naše posta. To je pomislilo braća, te su na sastanku svima zaključilo ovo:

„Leta 1834. dan pako 16. meseca lipnarsa skup narava bratovština proinila, da njoj poradi botanah i drugah iz kopli

Izrazuje bojazan, da će se sa udrugom, više postići, nego bi visokom uvozninom. Većina upućuje Mihelića da o kakvoj novoj uvoznini ne može biti ni govora niti ima svrhe. U Samoboru istoči se oko 1500 hl., a kamo bi sa ostalih 28000 hl.

Konačno uzima riječ g. Razum. Kao član ravnateljstva bivše vinarske udruge u Samoboru navodi velike prednosti vinarske udruge; ističe, kako si je lijepi glas bila već stekla samoborska udruga te izvozila vino na sve strane izvan granice Hrvatske, osobito u Kranjsku i Galiciju. Vino se je unovčilo uz povoljne cijene, a članovi su našli povoljan račun.

Zadruga je prestala raditi jer bijaše premalen broj članova, da bi se osim pivničara moglo posebnog ravnatelja plaćati. — Uprava bijaše besplatna — no naravno nije se moglo od jednoga čovjeka tražiti, koji se inače žrtvovao i pohvalno rukovodio sve poslove — da posveti i dalje sve svoje vrijeme udrugi besplatno.

Spominje, kako je udruga započela u najnepovoljnijoj godini pa si je ipak brzo stekla dobar glas i prodju. Predlaže da se ponovo osnuje vinarska udruga, ali sa većim brojem članova da mogne upivati već prve godine barem 3—4000 hl. da budu i troškovi režije otpali na pojedinca što manji.

Odja. Anger kazuje obračun po kojemu joj je bivša samoborska vinogradarska udruga u cigle 3 godine isplatila za vino predano

udruzi deset tisuća kruna. Otkad je prestala raditi udruga imade velikih poteškoća sa unovčenjem, k tomu mnogo brige i troška oko manipulacije i čuvanja vina da se ne pokvari.

G. Cesar izjavjuje da nema nikakove sumnje, da će se udrugom postići najlakše željeni cilj. Spominje rad i veliki uspjeh tirolskih udruha. Uspjeh je tim sigurniji što ne će izlikivati većih troškova, jer koliko mu je poznato i kr. zemaljska vlada rado podupire osnutak takih organizacija, te im daje za početak potpora za nabavu strojeva i besplatnog pivničara, pa možemo i mi isto zamoliti. Osim toga postoji u Zagrebu već uređena udruga hrvatskih vinogradara, koja ima da bude kao centrala — matičica vanjskih mjesnih udruha u vinorodnim krajevima te imade zadaću, da im ovima također u svemu na ruku oko unovčenja njihove zalihne vina.

Po tom se prihvata jednodušno prijedlog g. Razuma, da se odmah počne raditi na osnutku vinarske udruge.

G. Reizer st. predlaže da se izabere odbor, koji će imati zadaću da prijedlog provede i ostvari još tečajem ove godine.

U odbor izabrani su gg.:

Znanac Djuro, Milan pl. Kupach, Reizer Fr. st., Levičar Ivan, Zlatič Milan, Razum Anic, Prosečki Eduard, Seurer Hinko, Herczeg Josip, Norčić Mijo, Kubičić Misko, Cesar Pavao.

v ovo mesto dohajajućih kotrigov jedne biže kruto potrebno bi bilo, zato skupa dokončali jesu, da biža pokojnoga, negda O-bilka gospode plebanusah samoborskeh cenzualstva na račun njihov i za nje, na potlam za njihov herberg služba zakupiti se ima, i zato da se ovo zakupljenje izvrši gospoda Reizera sa skrb vzeje, da se čim brže zadobi i potlam va potreben za nje stališ postavi, oprotili jar — sa tvrdnoš pako njihovoga dokončka, i k ovomu privolenja po starah dobončeh ov potkrihan je“.

Udruženim u bratovštinu pepeljarsima veoma je poradilo ugled među samoborskim općinastvom. Njihova bratovština bila je u svakom pogledu najjača i najuglednija, a kako njima nisu trošili novaca u lični, bili su i imućiji. Svake siđe privredili su pepeljari sjaču zabave, a ta je bila uvijek vrlo dobro pohodjena. Te su se pepeljarske zabave držali u magistratskim prostorijama. I dokad si još pripovijeda, kako nekada su to bile zabave: pio se „rosolj“, a moniči se nabacivati naračama. Za onda je to bilo u neko skupo voće, jer je tada zaradila stajala 10—15 novč. (ko bi izostio pri domaćoj vladanju i po broje). Pepeljarskim se moničima odj rado zapljuje sa kupa samoborskih uprova, te je radi toga čestio pako došlo do toga zabave njih i samoborskih stajala. Koliko je vriednosti i ugled pepeljarske bratovštine rastao u vremenom, vidi se i po tome, što su i neki odlični samoborski građani pristajali u nju, da postane sponična članovima. Ovi su se

morali prikupiti velikom svotom od stotih forinata. Bijaše to neka vrsta počasnih članova, a zvali ih „fabrikantima“, kako vidimo zapisano u protokolima. Dok se mislilo pravi fabrikanti, t. j. potkrihanici Reizer i Šest upitali taku po 16 for., Ignac Bilčan platio je 20/l. 1844. „sa prijeli se kakli fabrikant va ova bratovština“, dobrovoljno u kasu 100 for. Tolika svota platio su i svi ostali kao fabrikanti primijeni članovi ove bratovštine, imen: Vjekoslav Štoe, Vjekoslav Glasić, Franjo Reizer ml., Eduard Brčan, Marcel Karali. Neki od ovih nijesu upitali tih 100 fr. u gotovu, već su točili obveznica bratovštini i plaćali joj 20% kamata. I ovi fabrikanti kao i svi ostali članovi bratovštine morali su plaćati godišnje članstava od 36 novč.

Pepeljarska li bratovština imala osim svoga žrtvenika i svoje bratovsku grobnicu, u kojoj su se sahranjivali najzini članovi. Ta se grobnica nalazila kod žrtvenika sv. Trije kralja (prvi pobučni oltar na strani evanđelja).

Pojedina biljka u protokolima kaže da je dne 15. veljače 1871. održana sjednica ove bratovštine i u njoj brata iz bratovštine jedan „fabrikant“, jer u je zabava. Navao svoje doznosti u pogledu plaćanja. Kako je nekada pošao pepeljarij održavati, bi da da je to bila jedna od posljednjih sjednica ove bratovštine.

O. Cesar zamoljen je, da pribavi nužna pravila, nakon čega će se sastati odbor, da počne svoj rad.

No to predjedatelj g. načelnik Klečič zaključuje sastanak, izrazuje svoje veselje što je postignut ovakvi rezultat te zahvaljuje još jednom učesnicima na odzivu uz želju da bude ovaj početak okrunjen što povoljnijim uspjehom za naše vinogradare.

Samobor kao klimatičko zračno lječilište.

Na savalu nekog bezimenog dopisnika u Novostima od 29. ožujka t. g. poslao je naš urednik dr. Juratović ovomu dnevniku sljedeći odgovor:

U Samoboru dne 30. ožujka 1914.

Pod gorajim naslovom u nizu raznih napada u zagrebačkim novinama, napao je neki nepoznat dopisnik dne 29. ožujka i moju osobu, te u svrhu razjašnjenja naših odnosa u Samoboru izjavijujem sljedeće:

Istina kaže dopisnik, da na IV. skupštini društva za promet stranaca Samobor nije bio zastupan i da je to sasvim privatna stvar. To i jest, ali ipak hoću da velim, za što se tako desilo. Skupština sazvana je za nedjelju prije podne 10 sati. Svake nedjelje nalazi se u mojem ambulateriju do 60 i više stranaka, a jedini sam liječnik u kotaru. Imam previše savjeti i duže, da bi se ma po kakvom inom postu mogao na taj dan iz Samobora udaljiti. Lječilišno povjerenstvo pak ostalo je nakon poznatog pronevjerena pod upravom tadašnjega načelnika Josipa Čopa uslijed raznih promjena i premještenja kraje, a pokradena je i lječilišna zaklada za znatnu svotu, predjedatelj povjerenstva je premješten. Na skoro ćemo se konsolidirati, pak će sve ići mirnim tokom dalje.

Tko pozna zakon od 25. ožujka 1906. njegovu provedbenu naredbu, te njegov duh, mora se izvodima dopisnika, kontradiktima u svojim pojmovima jednostavno smijati. Jezgra ovoga zakona sastoji se u tome, da se stvaraju lječilišna povjerenstva i zaklade u onim mjestima, gdje se lječilišta nalaze. Naravno, da se time unapređuje i lječilište, napose pak mjesto, gdje se to lječilište nalazi. Irrelevantno je i jednostavna formalnost što je vlasnik lječilišta. Radi se samo o tome u čiju korist teče lječilišna prijava. Lječilišno povjerenstvo i zaklada po statutu, koji sam ja predložio zem. vladi jedno je sasvim posebno tijelo, koje upravlja sa urbanim novcem potpuno samostalno bez ikakvog obzira prema Hydropatičkom zavodu, i u kojem se od 6 članova samoborska nalazi samo jedan član vlasništva lječilišta u općina trga Samobora zastupana je po svom načelniku kao virilnom članu. Taj se novac upotrebljuje u opće javne svrhe Samobora, kao poljepšanje mjesta, glazbu i t. d. Prema tomu moj zavod za liječenje nije tražio nikakvih povlasti već se dapače odrekao zakonom dozvoljenih, samo da općina imade što više koristi. Kad mi je u ruke došla preinaka zem. vlade glede zaštitnoga okoliša i kad sam saznao, da se tu radi o eventualnoj općoj najamnoj kućarini, to sam bio s tom preinakom sasvim zadovoljan i protiv nje nisam poduzeo nikakvih koraka. Čudna je dakle logika dopisnika „Novosti“, gdje on plaćira za zračno lječilište, gdje bi bila vlasnik općina. Zar se onda ne bi uvela opća najamna kućarina. Zar onda ne bi golem teret bio svaljen na teret siromašnog naroda?

Tako je Samobor došao do karaktera lječilišta, a da nije uvedena opća najamna kućarina. U mojem statutu tako se odstranila jedna ustanova, na kad bi Samobor bio proglašen klimatičkim lječilištem, kako je to želja dopisnika, najamne kućarine mu nitko ne bi svalio s tereta.

Uostalom još je za to uvijek vremena te Hydropatički zavod nipošto ne stoji na putu trga Samobor, da potraži vlasništvo zračnoga i klimatičkoga lječilišta u Samo-

boru. Treba samo zaključak zastupstva — nu sumnjam, da li će do njega doći, i to radi opće najamne kućarine, a kojom bi se dopisnik u svojoj nekonzekventnosti u ovom slučaju zadovoljio, ne pitajući naravno za terete gradjanstva.

Koliko mi je poznato, o promjeni statuta u pogledu zaštitnoga okoliša lječilišta u Samoboru radi opće najamne kućarine nema Čop nikakvih zasluga. On je tvrdio uporno, da u tom pogledu ni jednom slovom intervenirao nije. Ne znam tko, ali mislim da je to učinio bivši opć. blagajnik Stjepan Vuković, koga ne mogu pitati, jer se nalazi u kaznionu lepoglavskoj. Ako je to učinio, dobro je mislio. Dopisnik dakle i u tom pogledu nije u ništa upućen.

Cilj i svrha svih u posljednje vrijeme objelodanjenih dopisivanja iz Samobora proziran je i jasan. To je četvrti akt tragedije pronevjerena na trgovišnom poglavarstvu, te debata trgovišnih činovnika. Da li će se pak na taj način pomoći opet prokčiti put Čopu do samoborskog magistrata, to vrlo sumnjam.

Što se pak tiče „razviklanog patriotskog rada“ moje osobe i mogega prijatelja Mirka Klečiča, sadanjega načelnika, o tom sude i sudit će sasvim drugi faktori i krugovi nego ovaj dopisnik i njegova okolina.

Dr. Juratović.

Podijeljivanje gradjevnih dozvola.

Naredbom kr. zem. vlade popunjen je §. 10. i 11., gradjevnog reda nekim novim ustanovama naročito:

Svaki, samovlasnik koji želi graditi kuću ili inu zgradu, ima pored svoje usmene ili pismene molbe za gradjevu dozvolu predložiti također i izvadak iz gruntnovnice, da je vlasnik zemljišne česnice, na kojoj hoće zgradu podići, ili u koliko, ma to nije moguće — pridonijeti svjedodžbu opć. poglavarstva, da se nalazi u posebnom posjedu dotičnog gradilišta, koji vodi do vlasništva. Tko se ne može iskazati takovim gruntnovnim izvatom ili svjedodžbom, tomu se zamoljena gradjeva dozvola ima uskratiti.

Nadalje se izdanje gradjevine dozvole imade uskratiti, ako se što gradi na zajedničkom zemljištu ili dvorištu bez privole većine pravo glasa imajućih članova zadruge, ili na zemljištu ili dvorištu upisanom u gruntnovnici kao zavisnosti bez privole svih zavisnika.

Uredovnu potvrdu o privoli većine zadrugara odnosno pismenu privolu svih zavisnika ima molitelj pridonijeti već u samoj molbi za izdanje gradjevine dozvole.

Istotako se ima izdanje gradjevine dozvole uskratiti, ako se ograđuje novo kućište na takovim nekretninama koje nemaju najmanje površine od 400 č. kv.

Od tog uvjeta smije se samo onda odstupati, gdje to mjesne prilike neotklonivo traže.

Demao vijesti.

Lamentacije u župnoj crkvi. U srijedu, četvrtak i petak poslije podne pjevat će u župnoj crkvi sv. Anasztazije muški zbor „lamentacije Jeremije proroka“. To su stari korinski napjevi, koje je ušesio za muški zbor Josip Preindl. Svaki dan pjevat će po dvije lekcije solisti a treću lekciju uvijek zbor. Na koncu pjevat će se potresni pokornički psalam „Miserere“ što ga je uglazbio za muški zbor korinski skladatelj Josip Juratović. Početak je svaki put u 5 sati poslije podne.

Proslava Ukranaca. U subotu, u 6 sati poslije podne bit će proslava Ukra- naca u župnoj crkvi sa svećeniškim ophodom oko trga. Iza toga je ova proslava u samostanskoj crkvi sa ophodom kroz Samostan- sku i Rambergovu ulicu.

Pregledba završnih općinskih računa. Revizionalni odbor bio je za dne 27. i 30. ožujka ponovo pozvan u opć. ured radi pregledbe računa za g. 1913., no jer se neki članovi nijesu odazvali, to je ovo pregledanje odgodjeno do poslije Uaktra.

Novi upravitelj kotarske oblasti. Bivšem kot. pristavu u Samoboru, a sada u Crkvenici služujućem Bogdanu Cvijanoviću povjeren je uprava kotarske oblasti u Daruvaru. — Čestitamo.

Izlet zagrebačkog „Sokola“ u Ruda. „Sokol“ u Zagrebu priredjuje danas izlet svoga članstva u Ruda, te dolazi sa fanfaram u Samobor sa viškom u 830. Odatle kroće pješice do Ruda, gdje će biti zajednički objed, a vraća se opet kroz Samobor sa večernim viškom u 820 u Zagreb.

Pripomoćnica. Glavna skupština pripomoćne zadruge ne će se obdržavati na Uaktra dne 12. travnja, kako je javljeno, već će se odrediti jedan drugi zgodniji dan, koji će biti pravodobno objavljen.

Društvo „kroatičko Erzbirgban-Gesellschaft u Berlinu“ koje je vlasnikom rudokopa u Rudama prestalo je postojati, te je za likvidatora izabran trgovac Moritz Bernstein u Berlinu. S. W. Tempelhofer-Uter i b. — Upozoruje se gradjanstvo trga Samobora i Ruda, ako bi imali kod toga društva kakove tražbine, da se obrate na gori navedenoga likvidatora.

Kontroliranje vina. Skupština Zupanije zagrebačke dne 21. II. t. g. od 10č. XI. izabrala je u smislu zakonskih propisa članovima povjerenstva za kontroliranje vina na vrijeme od 3 godine gg. Mirka Klečiča i Pavla Cesara. Dostavljeni su im i odnosni dekreti.

Naruđba pijeska iz opć. pješčanika. Braća Carniutti iz Zagreba i Vatroslav Kopa iz Siska naruđili su prošlih sedmice svaki po 6 kub. m. finog pijeska iz opć. pješčanika.

Samoborska željeznica i vozne karte. U četvrtak dn 2. travnja prodavao se na kolodvoru i u Samoboru i u Zagrebu vozne karte drugoga razreda. Medjutim vidi čuda. Nije bilo dosta coupea drugoga razreda, pak je većina putnika sa kartom drugoga razreda morala u treći. Dakako, bio je sajam u Zagrebu, pak se u prometu moralo nalaziti manje vagona sa drugim razredom, nego obično . . .

Gradnja vodovoda. Tečajem prošlog tjedna radilo se kod vrela na betonskoj stepenici br. III, odsjecao i planirao se je brijeg kraj vrelišne kućice, taracalo se je potочно korito kamenom lomljenjakom u cementnom mortu i to dno, te obostrane škarpe, zatim se je micanjem pomoću dinamita lomio kamen u pećini za teret potočnog korita. Betoniranje prethodnog bunara br. III. dovršilo se.

Radnika je bilo poprječno 35 dnevno upošlenih.

Vodovodnog jaruka na pruzi „vrela-reservoir“ iskopano je do 600 m., a cijevih potočeno i montovano je 700 m. Ovdje je bilo poprječno 45 radnika dnevno upošleno. Na pruzi „kolodvor-reservoir“ iskopano je vodovodnog jaruka do 300 m., a cijevi od 90 mm. promjera potočeno i montovano je 400 m.

Na ovoj se pruzi bili upošleni od veće česti radnici iz sela Domastovca, Hrstine i Parkaševca; no budući da su se ovi pokazali vrlo slabo sposobnima, jer nijesu dnevno niti potočeno deljine vodovodnog jaruka iskopali, što se inače od njih mora zahtijevati, ako se ispred sa radnicima iz Ruda, od kojih svaki dnevno poprječno 3 radnika moraju vodovodnog jaruka iskopa u još nekim mjestima.

Kraj ovakvih nemarnih i slabo sposobnih radnika ne bi poduzetstvo nikako do svojeg računa došlo kraj cijene od K 130 pojednom iskapanjem metra.

Poduzetništvo je u četvrtak došlo u rad, dakle opomenulo i upozorilo na marljiviji rad, nešto su se ovi povjerenstva našli, te su prijedlog jednog vodovodnog stupiše njih

27 i to svi oni iz Domaslovca u štrajk za htijevajući isplatu svojih nadnica. U petak došao je ovamo poduzetnik Zuber iz Zagreba, te ih sve isplatio, a sada će se dalje nastaviti posao sa radnicima iz Ruda, koji su inače vrlo marljivi i svakog priznanja vrijedni, što se poila tiče.

Sa gradilišta na pruži između Ruda i Samobora ukradeno već oko 13 svjetiljaka, koje su za upozorenje kroz noćno doba na gradilištu postavljene bile. Što više i sa gradilišta kod kolodvora ukradeno je odmah prve noći jedna svjetiljka. Od poduzetništva se ne može zahtijevati, da svaki dan nabavi i kupuje po 4 svjetiljke za noćno upozorenje, pa ako se ta kradja i nadalje bude opetovala, ne će u opće gradilišta kroz noć razsvjetljivati, jer se inače time nanosi velika materijalna šteta poduzetništvu. Još je jedna okolnost, koja se mora najoštrije osuditi, a ta je što stanovnici i kuće vlasnici radništvu i kod gradnje namještenom osobu zabranjuju uporabu vode za piće iz svojih zdenaca i što u slučaju nužde ne dadu osobu ni radništvu niti na njihove zamolbe uporabu svojih zahoda.

Nabava zemljišta. Gjurio Vene iz Lešća stavio je ponudu trg. općini, da želi od ove kupiti zemljište kraj njegove kuće a koje obasije površinu oko 70 č. hv., a potreba mu radi proširenja dvorišta. — Njegovu ponudu će prije svega izviditi gospodarski odbor.

Dobava obrtničkih dozvola. Uslijed odredbe trgovačko-obrtničke komore, imadu si svi oni obrtnici koji se bave ma kakvom radnjom u obrtno svrhe, a do sada nemaju zato propisane dozvole, čim prije si dohvatiti obrtno iskaznice.

Anonimne osvade u Samoboru protiv mirnih i marljivih građana opet su, kako čujemo, u pošljednje vrijeme učestale. Mi smo češće ovaj nedostojni i podli način kukavaca i ništarija osudili i ožigosali pravim imenom. Čini se, da se je organizirala jedna klika, da bez imena djeluje i u novinama i potajnim pismima na nepošten i lažni način protiv svega što pošteno i solidno radi, sa stanovitom i prozirnou tendencijom. Daleko im kuća.

Nesreća kod kopanja vodovoda desila se u petak. Tu i tamo treba naime odstraniti koju pećinu u Rudarskoj dragi dinamitom. Radnih Pavao Kolčića iz Ruda nije se htio dosta daleko odstraniti, pak ga je kod eksplozije zahvatilo kamen u lijevu stranu lica, ozlijedio kožu i mišićje te prelomio gornju i donju vilicu. Liječnička pomoć odmah mu je pružena, te ozlijeđeni otpremljen u bolnicu.

Objesio se. Mijo Križić, od 65 godina, žitelj iz Ruda kuće broj 100. objesio se u noći od 2. na 3. travnja u svojoj kuhinji o uže. Drži se da je to učinio s razloga jer je svoj posjed dao prenijeti na nekog Kolčića iz Braslova koji se sada nalazi u Americi. Prije no što je taj čin izveo obukao se je u poeve čisto rublje, te se tako priredio za smrt. Ovo je djelo pobudilo tim veće uzbuđenje u Rudama pošto je Križić bio veoma solidan i slično te marljiv radnik, a dugova nije imao nikakvih. Djeca nije imao.

Veliki godišnji sajam. Dne 10. travnja na veliki sajam obilježavati će se u Samoboru veliki godišnji sajam sa raznovrsnom robom i marvom.

Uzari u Samoboru od 20. ožujka do 5. travnja:

Kamučić Ivan, oćenik pučke škole, 12 g. Rembergova ulica, od upale mozgovnih opni.

Kite cvijeća na Cvjetnicu.

Na upozorenje dolazila izvornog u Jeruzalem, kad ga je narod dočekao sa slavljem i molitvama i svih radnici poljane grane, donose radosnošću u srednjoj Evropi, pa i u našim krajevima u državi kite cvijeća u majnju prije Uskrsa, da se blagoslovi. Ove

blagoslovljene kite cvijeća drže u narodu za vanredno sredstvo proti raznim bolestima i nepogodama, a drže, da odvrataju bolesti i od domaćeg blaga. U Njemačkoj polaze s blagoslovljenim kitama u polje i blagoslovljavu njima usjeve, da odvrate od njih razne zaraznike i loše vrijeme te ine nepogode. Kite se cvijeća čuvaju do buduće Cvjetnice, a onda se bacaju u vatru kad ih zamijene nove.

Ne slaže se pak u kite naše domaće cvijeće, već se u tu svrhu uzimaju cvjetovi iz slobodne prirode, naše proljetne bilinske krasotice, koje nas na slobodnom i čistom zraku sjećaju, da se je majčica priroda probudila iz svog zimskog sna. Najradije pak slažu u kitice za Cvjetnicu: mace od live, reas lješnjaka i lijepe cvjetove drijenka.

Sve se to zajedno onda još poveže lišćem od bršljana.

No i ako su ove lijepe biline svakom od nas dobro poznate, ipak možemo o njima još mnogo toga reći onome, koji te lijepe cvjetove voli i koji uživa u prirodi i dragom proljetnom suncu.

Drijenak (Cornus mas, njem. Kornelkirsche) je običajni naš grm. Grane su u mladosti dlakave i boje su maslinasto zelene. Lišće je jajoliko s oštrim vrhom i cjelovito. Žuti cvjetovi sjede na stabljici u glavičastim šticama. Četiri ih malena listića pokrivaju. Cvate već u ožujku i to prije nego dobije lišće, a dolazi u cijeloj Hrvatskoj i Slavoniji. Prod je crvena bobulja, koja steže usta, ako je zagrizemo. Ukuhavaju ju u šećeru i djeluje protiv proljeva. Drvo, koje naraste najviše do 7 m. visine vrlo cijenjeno od tokara. Većina računskih aparata pravi se od njegovog drveta. Osim u Hrvatskoj dolazi i po čitavoj južnoj Evropi, a u Njemačkoj sade ga u vrtovima kao krasnicu.

Vrba lva (Salix caprea; njem. Palmweide). Njemačko ime dobila je odatle što zamjenjuje na Cvjetnicu kod blagoslovljavanja palmu. Ona je grm. Rijetko dosegne do 9 m. visine. Voli mokro tlo, pa je zato i običajno nalazimo uz potoke i močvare kao i ostale njezine sestre iz familije vrba. Mlade grane su slične boje i paha-ljave. Kad ostari promijeni boju u zelenu. Cvjetovi su skupljeni u srebrenasto bijele dlakave mace. Odatle i naše ime „mačkovi-na“. Dlake služe cvjetovima da ne pazebu u rano proljeće. Procvate u ožujku do travnja, a razlikujemo kod nje dvije vrste mace: muško i žensko, no svake su na drugom drvetu. Pređa tomu razlikujemo kod nje i dvije vrste drveta: muško i žensko. Takove biljke zovemo „dvo-domnima“. Muške mace su kratke, jajolikog oblika i s poeve žutim cvjetovima. Ispod svake mace dječice je cvijet s dva prašnika na dugim nitima. Svaka je je pak mace oplođena pri kraju s ljuskama crvenkaste boje. Na muškim macama nalazi se prašnički žuti praš, kojeg vjeter, a naročito kukci oduvaju na ženske mace i tako dolazi do oplođivanja. — Ženske su mace jednako građane kao i muške, tek su dalje i zrakaste boje. Pšete i one rado sjede na muške mace, pošto u njihovim cvjetovima ima dosta slatkog meda. Kod starija stabla prihvaća se žuti praš prašnika sa svoje pšete, i one onda lito dalje te tako dolazi i do bijelih mace, koje jednako valja štiti. Žuti praš prihvaća se ovdje na ženske mace, dospje do plodnice i nastaje oplođnja. Da imaci radije lito na cvjetove mačkovi-na — to oči mirišu jakim mirisom, koji privlači, a i boje im je, jer je lva, tako neprijatna.

Lišće se javlja pošto mace, jajoliko je, gore izduženo, a dolje srčastolobno i dlakavo. Proč je lišćac, koji se nalazi u drvetu. Zbog toga se drvetu, pak ih stoga i vjeter lako vjeteru a i tako se prihvaća semje, koje brzo proklije.

Možemo reći i da sačinom, da mliječu vjeteru u starija. Tim sačinom, mliječu same oduv, daš činio dječice muške i ženske vrste. Jer, ako smo vjeteri grane lješnjaka, dječice činio vjeteri lješnjakovo drvo. Dječice je, što proklije vjeter, jer kod nje postoji mogućnost, da

proklije ili muško ili žensko drvo. To saznajemo istom onda, kad drvo prvi put cvate. Predaleko bi me zavelo, da o svim tim rasplodnim pitanjima progovorimo ovom zgodom. Bit će prilike, da se na to osvrnem u posebnom članku. Mačkovi-na raste po cijeloj Hrvatskoj i Dalmaciji. U Alpama seže do 2100 metara visine.

Mladice upotrebljavaju za pravljenje kolara, a drvo za gorivo. Od mladih grana ogulivši kožu prave pastiri svirale i pjevaju pri tom najrazličitije pjesme, koje i sami izmišljaju. Prof. Hegi s univerze u Münchenu, pišući o mačkovi-ni u Njemačkoj, upozoruje interesirane faktore na te pjesme i drži, da bi ih trebalo oćakupiti i popisati. Ne znam, dali takav običaj vlada i u samoborskom kraju, a ako vlada, priključujem se željama prof. Hegi-a i za naše krajeve. — Mačkovi-nu upotrebljavaju u Njemačkoj i za liječenje i vraćanje. Ako koga boli zub, to onda on ovoj, kojim je omotan vješa na takovu vrbu i ide triput oko nje, pak si onda opet meće ovoj na lice. Naravno, da takovo vraćanje ne donosi ozdravljenja i da je smiješno.

Ostalih dvaju bilina, koje smo u početku ovog članka spomenuli, sjetit ćemo se dokora.

F. Šuklje.

Gospodarstvo.

Zabrana uvoza konja. Iz pograničnog austrijskog kotara Kriko (Gurkfeld) zabranjen je uvoz i doprema konja u obostrano područje, povodom ustanovljenja osipa na plodilima konja tamošnjega područja.

Tko voli dobru kavu,

neka upotrebljava „pravi : Franekov: pridoatak za kavu“, koji se prepoznaje po tvorničkom znaku:

„milnac“.

Naučnika za slobodnarski posao traži Leo Mahović, Samobor. — Nastupiti može odmah.

Prvobitna industrija na strojeve pletivo žice.

Vlasnik Šandor Hajoš. Tisak iz. I. H. Zagreb. J. H. H. H. H. H.

Izrada raznih oprema od žice, svakovrsta američkih prvobitnih strojeva za tkanje i t. d. Iako se tako primaju porudžbe svih strojeva u paradi hrvatske.

Za slobodnarski posao javiti se.

Prodaje se ili iznajmljuje
jednokatna kuća

uz povoljne uvjete. Isto se tako prodaje ili iznajmljuje **nekadašnja** — Poblize u tiskari uorskog lista.

Svoj k s. ome!

Trgovina Sidnaj

(u kući g. Bahovca na trgu)

preporučuje sl. općinstvu svoju trgovinu, a najpače sada pogodnom uskršnjih blagdana, jer imaju sav prihran za uskršnje kolače u posve svježem mlazu, kao i najljepše orahe, lešnjake, mandule, cvebe, roščice, smiljeti mak, narandže, limune, brašno najboljih mlina, slador, kavu, ulje i t. d. sve uz najniže postavljene cijene.

Potpisani goji nada, da će ga slavno općinstvo kao mnogopoduzetnog obitavca izasnog Samobora poduzeti u njegovom po-hvatu, a za najpominju i točan podvorbu jamči. Bilježi se već unaprijed za aktivom zahvalom i veštovanjem

Josip M. Sidnaj

trgovina mješovite robe.

Podjednako javijam c. općinstvu, da će tekom ovoga tjedna dobiti prve vrste živog vapna i prodavati uz najnižu cijenu.

Objava.

Sl. p. n. općinstvu preporučujemo posve svježe: grešnice, bademe, lešnjaci, orasi, pistoli, orasini, citroni, roščice, (Nestlé) Cereali, bezalkoholna pjenušica, kalifornski brusnici, narandže od mandalinske širva, šokolada, cacao, vanilje

vrasnog lipovog meda!

riba: sardelice konzervane, sardine sa i bez kupa, forele u ulju, te francuske sardale, ceste krope, savlar, biser, sardelice pasta i francuska majtarada!

Uskršnjih darova od šokolade i svih svakovrsnih bombona u velikom izboru,

svježe brašno po bivšoj cijeni!

Porculana i stakla, ča'ra, flaša sa i bez hrane po umjerenoj cijeni.

Braća Kornfein.

Pavao Nežić

limar i uvadjač vodovoda.

Častim se sl. općinstvu trga Samobora i okoline javiti, da ću svoju već više godina u Koruškoj postojeću

limarsku radionicu

preseliti 1. svibnja u Samobor u Rambergovu ulicu (u kuću g. Bračuna) u kojoj ću izradjivati sve poslove zasjecajuće u limarsku struku brzo, točno i uz umjerene cijene.

Preporučujući sl. općinstvu svoju radionicu molim za što brojnije narudžbe.

Veleštovanjem

Pavao Nežić

limar i uvadjač vodovoda.

Prodaja kuće.

Prodaje se kuća u Samoboru, Šmidhenova ulica br. 5, sa dvorištem i vrtom uz povoljne uvjete. Poblize upute kod dr. Ojuna Horvata, kr. javnog bilježnika.

Hej!

Tko treba Uskršnje razglednice, može ih dobiti po 6 i 8 filira, dok zalihna traje u samob. papirnici S. Šeka.

Samoborci šarite se

„Salvator“ je došao
k „Lovackom rogu“ u Zagreb.

M. Pilaj, svratištar.

Častim se ovime p. n. općinstvu trgovišta Samobor staviti do znanja da sam u Rambergovoj ulici (u kući g. Košaka) uredio

uzorno skladište

svih raznovrsnih potrepnina za kućne instalacije vodovoda, kupaona, klozeta, umivaonika itd.

Preračun za kućne instalacije činih besplatno.

Obzirom na to što sam poduzeo montovanje cjelokupnog samoborskog vodovoda, i što sam domaći sin i obrtnik, nadam se, da će me p. n. općinstvo Samobora svojim: cijenenjima narudžbama počastiti izvoliti.

Odišnim štovanjem

Petar Treppe

limar i poduzetnik za montovanje samoborskog vodovoda.

Crvenu djetelinu i lucernu s križenačkom plombom

prodaje

V. Angera naslj. MAKSO SCHICK.

Plemenita kupa i tvornica rublja S. BERGERA nasljednici

Jelačićev trg br. 2. ZAGREB Jelačićev trg br. 2.

Fine vunene i svilene tkanine.

Velike odabirne fine svilne, lančane tkanine po najnovijem ukusu, engleskih tkanina za košulice, flanela za bluze i kućne haljine te raznih podstava i barševna.

Maške i žensko rublje kao i posteljina.

Velike odabirne pamučne i platnena rubra, stolnog rublja, garnitura za kupa, večere garnitura za krevet i pokrivala od flanela, sigova, svrsta i tkanina za postelovno.

Uzorke kao i pošiljke preko K 20 — šaljeno franko.

4 filira

4 filira

Najbolji cigaretni papir sadržajst je

„GOLUB“

Jedini hrvatski proizvod.

Zdravija neškodljiv.

Dobije se svuda. — Stoji samo 4 filira.

Prva hrv. tvornica cigaretnog papira

u ZAGREBU.

4 filira

4 filira